

EGOERNE ER LANDET

Angus Finneys krønike 'The Ego's Have Landed: The Rise and Fall of Palace Pictures' er en lærerig beretning om for- og bagdele ved uafhængig filmproduktion.

af Kim Foss

Palace Pictures var op gennem 80'erne Englands mest dynamiske og – i nogles øjne – succesrige produktionsselskab. Uden smålige hensyn til filmbranchens do's and don'ts kastede selskabet sig selv-morderisk ud i en stribe produktioner – gerne inden finansieringen var på plads. Det startede og sluttede med Neil Jordan. *Ulvenes nat* ('84) var Palace Pictures' første produktion, mens *The Crying Game* ('92), som var selskabets første regulære blockbuster, skulle vise sig at blive dets sidste. Da *The Crying Game* i 1993 blev indstillet til hele seks Oscars var Palace Pictures allerede erklæret konkurs, og trods denne films internationale succes, stod selskabet ikke til at redde.

Guerilla-taktikker

Palace Pictures blev stiftet i 1982 af Nik Powell, der var tidligere medarbejder af Virgin Records, og Steve Woolley, en selvlært cinéast, som gennem nogle år havde drevet kultbiografen Scala Cinema i London. De to overløbere havde ingen erfaring med filmproduktion, men efter en vellykket start som distributører af kultfilm som *The Evil Dead*, *Diva* og 'Querelle' fik duoen blod på tanden. Selskabets korte, men glørværdige tid som film- og videodistributører viste at snarrådig og aggressiv markedsføring snildt kunne kompensere for manglende lanceringsbudgetter. Guerilla-taktikker blev dagens orden når selskabets film skulle markedsføres. Alle nye titler blev lanceret som drejede det sig om den nye *Borte med blæsten*. Da man skulle markedsføre *Da Harry mødte Sally* ('89), var ingen af filmens to stjerner, Meg Ryan og Billy Crystal, indstillede på at komme til London. I stedet overtalte man Lady Di til at bivåne forpremieren –

Fra Neil Jorans 'The Crying Game' (92).

og fluks kunne filmens stjerner alligevel komme. For yderligere at mælke prinsessens tilstedeværelse havde man placeret hende i båsen bag formiddagpressens udsendte. Da filmens enlige orgasmescene løb over lærredet var fotografraferne hurtige til at forevige den royale reaktion, og *Da Harry mødte Sally* blev efterfølgende en af årets ti mest indtjenende film i England. 'The Ego's Have Landed' er rig på slige røverhistorier, men kommer også grundigt omkring mindre kulørte aspekter af uafhængig produktion og distribution. Den umage duos meritter byggede på *learning-by-doing* princippet, en arbejdsvis, der på godt og ondt kom til at tegne deres idiosynkratiske firmaprofil. Over ti år importerede Palace mere end 300 spillefilm og producerede selv 20 af slagsen. Hvorvidt denne heroiske indsats tilførte engelsk film væsentligt nyt blod er et åbent spørgsmål. Vigtigst var samarbejdet med Neil Jordan, hvis debut *Angel* ('82) var den første film i selskabets distribution. Woolley engagerede sig kraftigt i arbejdet med den irske instruktør, og har produceret alt fra *Ulvenes nat* og *Mona Lisa* ('86) til instruktørens seneste, amerikansk finansierede *Samtaler med en vampyr* ('94) og *Michael Collins* (sidstnævnte har netop haft verdenspremiere ved Venedig Festivalen). Af andre mindeværdige film har Palace ansvaret for den sympatiske *Brevet til Brezhnev* ('85), den passende skandaløse *Scandal* (88), men der er sandelig også nogle forbiere imellem, bl.a. *Absolute Beginners* ('86) og *Siesta* ('87).

Hævdvunden kynisme

Filmenes kvalitet er nu uvedkommende for bogens moralske implikationer. Både Woolley og Powell hæftede for millionbeløb efter krakket. Til deres kreditorers udelte forargelse var de – endnu inden blækket på konkursbegæringen var tørt – i fuld sving med produktioner under det nye navn Scala Productions. Var deres første frontangreb på den etablerede filmbranches normer præget af et sundt anarki iblandet et gran af idealisme, så kom de siden til at sværge til etablerementets hævdvundne kynisme. Filmbranchen er ikke for blødsødne idealister, og Woolley og Powell fandt ikke megen sympati i branchekredse, da fiaskoen endelig satte ind. En af Palace Pictures' tidligere medarbejdere udtrykker det således: 'Hvis man ikke er forberedt på at blive voldtaget bagfra, så hører man ikke hjemme i filmbranchen'. Det er ikke blot i England, at det forholder sig således, og enhver filmproducent in spe bør læse Angus Finneys foruroligende og ganske underholdende beretning inden vedkommende sætter formue og helbred over styr i den uafhængige filmbranche.

Angus Finney: **The Ego's Have Landed: The Rise and Fall of Palace Pictures**. Udgivet af Heinemann, London, 1996. 321 sider, illustreret.

BREAKING THE WAVES

I kølvandet på Lars von Triers overvældende succes med *Breaking the Waves* udsender Per Kofod Forlag filmens manuskript med korte tekster af Stig Björkman, Per Kirkeby og Lars von Trier, der betegnende for instruktørens status kun trykkes i en engelsk version.

Der er interessante iagttagelser i Stig Björkmans forord, hvor han opsummerer et par af instruktørens udtalelser og sætter det i sammenhæng med filmen, som han ikke overraskende anser for et mesterværk. Men hverken Kirkeby eller von Trier selv har noget væsentligt at sige, så det egentlige i denne udgivelse er manuskriptet. Desværre er det skæmmet af at være hastet igennem uden den omsorg, som en bogudgivelse kræver.

Det er godt, at man får mulighed for at studere manuskriptet til filmen og få instruktørens egne overvejelser, men det er ikke godt nok.

For det første fremgår det ingen steder, at manuskriptet ikke svarer til den endelige film. Scener er byttet om, udeladt eller tilføjet, replikker og situationer er anderledes. Et sådant tidligt udkast til manuskriptet giver et spændende indblik i instruktørens udvikling af sit stof, men de fleste vil købe den for at kunne holde historien fast i præcise detaljer og replikker, og der vil man blive vildledt, hvis man benytter bogen, som en autoriseret tekst og eventuelt slet ikke har set filmen.

For det andet har man udeladt de kapitelinddelinger, der skaber et overblik over historiens logik. Som en særlig service for Kosmoramas læsere bringer vi her de samlede kapitelinddelinger:

Chapter 1	Bess Gets Married
Chapter 2	Time With Jan
Chapter 3	The Time Alone
Chapter 4	Jan's Illness
Chapter 5	Doubt
Chapter 6	Faith
Chapter 7	Bess' Sacrifice
Chapter 8	Epilogue: The Funeral

For det tredje – og nu bliver vi rigtig smålige – er der ikke blevet læst ordentligt korrektur (fx indholder Scene 134 fire fejl). Fejlene klumper sig ofte sammen i regibemærkningerne, hvor læseren desuden forventes at kende udtryk som LS og CU. Dog forstås disse betegnelser for totalbillede og nærbillede nok ud fra sammenhængen.

Berøvet skuespillet, den valgte periodemusik og de vidunderlige panoramabilleder står manuskriptet med en nøgenhed, der både afslører, hvor stærke replikkerne er, og hvor spinkel historien i grunden er. Instruktøren kender sine virkemidler og får det optimale ud af materialet, men i manuskriptform ser man kun historien. Og den er en oppustet bagatel.

For den, der gerne vil udforske filmen og instruktøren nærmere er manuskriptet en nødvendighed. Alle andre frarådes denne udgivelse.

Henrik Uth Jensen

Lars von Trier: **Breaking the Waves**, Per Kofod Forlag. København 1996. 140 kr.

K O S M O R A M A N I G H T

Velkommen i Filmhuset

Vi åbner det nye Filmhus ved at følge op på et forslag fra vore læsere. I forbindelse med artiklen i forrige nummer af Kosmorama 'Som årene går', der sætter Chris Markers 'År Nul' (La Jetée, 64) i perspektiv i forhold til de moderne science fiction film, har vi hermed æren af at vise 'År Nul' i et flot dobbeltprogram med Jean-Luc Godards 'Alphaville' (65). Den for tiden TV-aktuelle Eddie Constantine spiller privatdetektiven Lemmy Caution, der færdes i et futuristisk miljø, men ikke drikker mindre whisky af den grund.

Forestillingen løber af stablen fredag den 25. oktober kl. 20.00 i Filmhuset (billetter à 40 kr. kan bestilles på tlf. 33 74 34 12 fra mandag den 21. oktober mellem kl. 10 og 16).